

חזקיה וסיעתו. בני דורו שהאריכו ימים אחריו:

Hizkiyah et ses amis.

Ce sont les gens de sa génération qui lui survécurent.

כתבו ישעיה. שהרגו מנשה ולא כתב ספרו שלא היו הנביאים כותבים ספריהן אלא לפני מותן:

Ils écrivirent (le Livre de) Yisha'yah.

Car il fut tué par Ménaché, et ne put écrire son Livre, les Prophètes n'écrivaient leur Livre que (peu) avant leur mort:

משלי קהלת. דכתיב בספר משלי (כה) אשר העתיקו אנשי חזקיה וגו' ועל שחזקיה גרם להן לעסוק בתורה כדאמרינן בחלק (סנהדרין דף צד:) נעץ חרב על פתח בית המדרש כו' נקרא הדבר על שמו:

Michleï et Kohélète.

Il est écrit dans le Livre de Michleï (ch.25): "qu'on transcrit les amis de Hizkiyah etc." Et parce que Hizkiyah les a poussé à s'investir dans (l'étude de) la Torah, comme on le dit dans (le chapitre) "Hélèk" (Sanhédrin p.94b): il planta une épée sur la porte de la maison d'études etc., (c'est pour cette raison que) cette transcription porte son nom:

אנשי כנסת הגדולה. חגי זכריה ומלאכי זרובבל ומרדכי וחבריהם:

Les gens de la Grande assemblée.

Haggai, Zekhariah et Mal'akhi Zéroubavel et Mordékhaï et leurs amis:

כתבו יחזקאל.

Ils ont écrit (le Livre de) Yehezkel.

שנתנבא בגולה ואיני יודע למה לא כתבו יחזקאל בעצמו אם לא מפני שלא נתנה נבואה ליכתב בחוצה לארץ וכתבם אלו לאחר שבאו לארץ

Qui a prophétisé (alors qu'il était) en exil, et je (Rachi) ne sais pas pourquoi il ne l'a pas écrit lui-même, si ce n'est que parce qu'il n'a pas été permis de compiler les textes prophétiques (litt. d'écrire la prophétie) en exil, et eux l'ont écrit lorsqu'ils arrivèrent en Terre (d'Israel)

וכן ספר דניאל שהיה בגולה וכן מגילת אסתר

et ainsi pour le Livre de Daniel qui vécut en exil et le Livre d'Esther

ושנים עשר מתוך שהיו נבואותיהם קטנות לא כתבום הנביאים עצמם איש איש ספרו

et les (Livres des) douze (petits Prophètes), comme leurs Prophéties étaient petites (en longueur de texte), les Prophètes eux-mêmes n'écrivirent pas chacun son Livre

ובאו חגי זכריה ומלאכי וראו שרוח הקדש מסתלקת שהיו הם נביאים אחרונים ועמדו וכתבו נבואותיהם וצרפו נבואות קטנות עמם ועשאום ספר גדול שלא יאבדו מהמת קטנם:

vinrent (alors) Haggai, Zekhariah et Mal'akhi et constatèrent que l'esprit Prophétique disparaissait, puisqu'ils se trouvaient être les derniers Prophètes, ils se levèrent et écrivirent leurs (propres) Prophéties et y associèrent les petites Prophéties, et en firent un grand Livre, pour ne pas qu'elles se perdent (avec le temps) en raison de leur petitesse :

עד לו. עד שייחס עצמו:

Jusqu'à lui.

Jusqu'à ce qu'il écrive sa propre généalogie.

מסייע לי' כו' עד שייחס עצמו. שכתב דברי הימים עד שייחס בו את עצמו:

Il va dans le sens etc. jusqu'à ce qu'il détermine sa propre généalogie.

Il écrivit Divrei Hayamime jusqu'à ce qu'il y écrive sa propre généalogie

ומאן אסקיה. מי סיימו:

Et qui le "assékeh"*.

Qui le conclut ?

* *Le mot "assékeh ne prend pas habituellement le sens qu'on lui donne ici, son sens habituel est "fait monter".*

תניא כמאן דאמר. כל הך דקתני לעיל יהושע כתב ספרו ושמונה פסוקים שבתורה אתיא כי הא תנא דלקמיה דאמר נמי יהושע כתבן:

Il y a une Beraïta qui va dans le sens du Sage qui a dit.

Tout ce qui a été enseigné plus haut: "Yéhoshouah a écrit son Livre ainsi que les 8 (*derniers*) versets de la Torah" est conforme à l'opinion du Tana qui sera cité (*un peu*) plus loin, qui lui aussi dit que Yéhoshouah les a écrit:

דתניא. פלוגתא דתנאי בהאי וימת שם משה כו':

Comme l'enseigne une Beraïta.

C'est une controverse entre Tannaim à propos (*du verset*) "et Moché mourut là etc.":

כמו שנאמר להלן כו'. אכולה מילתא קאי דקאמר הקב"ה אומר ומשה כתב כמה שמצינו שהנביאים כותבים מפני רבם:

Comme cela est dit plus loin etc.

Ceci concerne tout le sujet, (*et voici ce qu'*) il dit: le Saint-Béni-Soit-Il dictait et Moché écrivait, comme on l'a vu pour les Prophètes qui écrivaient sous la dictée de leur Maître :

יחיד קורא אותן. כלומר אין מפסיקין בהן:

Un particulier les lit.

C'est-à-dire que l'on ne s'interrompt pas dans leur lecture:

לימא רבי יהודה היא. דאמר לא כתבם משה לפיכך נשתנו משאר התורה ודלא כרבי שמעון:

Pourquoi ne dirait-on pas que c'est Rabbi Yéhoudah.

Qui a dit que ce ne fut pas Moché qui les écrivit, et c'est pour cela qu'ils sont différents du reste de la Torah, et que ce n'est pas l'avis de Rabbi Chim'one:

הואיל ואישתנו. לכתוב בדמע אישתנו:

Puisqu'ils sont différents.

Pour avoir été écrits avec des larmes, ils sont (*donc considérés comme*) différents :

ואימא יעקב כו'. לא גרסינן לה: לשון אחר גרסינן [למתניתא] דלעיל במניינא דעשרה זקנים דקא חשיב אברהם ואיתן האזרחי ולא קא חשיב אסף דקסבר משלשה בני קרח הוא:

Et pourquoi ne dirais-tu pas Ya'acov etc.

Cette phrase n'est pas présente dans notre version:

Une autre version (*consiste à dire*) qu'elle est présente [pour la Beraïta] plus haut dans le décompte des dix Sages, dans lequel on inclue Avraham et Eïtane Haezrahi, et l'on n'inclue pas Assaf, car il considère (*litt. pense*) qu'il fait partie des trois fils de Korah:

והא אמר רב כו'. גבי ויחכם מכל האדם מאיתן האזרחי וגו' (מלכים א ד) איתמר וכן הך דהימן זה משה אהימן דההוא קרא איתמר דכתיב ביה והימן וכלכל וגו':

Et voici que Rav a dit etc.

À propos (*du verset*) "et il dépassa le plus sage des Hommes (*plus sage*) que Eïtane Haezrahi etc." (Melakhim 1 ch.5 v.11) et ceci est similaire à l'avis selon lequel Heïman serait Moché", cela se réfère au Heïman (*cité dans*) ce verset, où il est écrit: "et Heïman et Khalkol":

תרי הימן הוּו. משכיל להימן האזרחי הימן אחרנא הוּה:

Il y eut deux Heïman.

(celui qui est cité dans le psaume 88): Maskil pour Heïman Haezrahi , était un autre Heïman.

ששנותיו כעין. איוב שהאריך ימים רבים:

Dont les années sont pareilles à l'arbre.

Il s'agit d'Iyov qui vécu très longtemps:

משל היה. ללמוד ממנו תשובות למקטרגים על מדת הדין ושאין אדם נתפס על צערו:

Ce n'était qu'une parabole.

Pour apprendre les réponses à donner à ceux qui se révoltent contre l'attribut de rigueur et qu'il ne faut pas rappeler à un Homme ses fautes, dans ses moments de détresse.

איש היה. אלמא הוּה:

Il y eut un homme.

Donc il a existé:

אלא מעתה ולרש אין כל וכו'. וסיפיה דקרא ותהי לו לבת:

Mais dans ce cas "et le pauvre ne possédait rien etc.

La fin du verset "elle fut traitée comme sa fille":

מי הוּה. משום דכתיב ותהי:

A-t-il existé ?

Alors qu'il est écrit "et elle fut":